

ULUS

ADIMIZ, ANDIMIZDIR

HER YERDE
5
KURUŞ
18 inci Yıl
No. 5739

SALI
20
Temmuz
1937

Tel: Başmuharrir 1063
Yazı İşleri Müd. 1062

Müstakil Hatay rejimi

Sancak'ta seçim nasıl yapılacaktır

Hatay meclisi 40 mebusan
mürekkep olacak
ve 4 sene için seçilecektir

Istanbul, 19 (Telefonla) — Yeni müstakil Hatay devleti komşu bir türk devleti sıfatıyla bizi çok alâkadar eder. Bu istiklâlin tahakkuku için hataylılarla beraber bütün türk milleti elbirliğiyle çalışır. Şimdi de hataylıların istiklâllerinden hakikî manada istifade etmelerini ve mukadderatlarına tamamiyle hâkim olmalarını istiyoruz.

Cenevrede Hatay için varılan neticelerin ne olduğunu, tatbikatın nasıl cereyan ettiğini bütün halkımız bilmeli ve takib etmelidir. Kardeş Hatay bu alâkanın sıcaklığını her dakika duymalıdır.

Teşrii uzuv

Teşrii kuvvet hatay namına meclis tarafından icra olunur. Meclis dört sene için intihab olunmuş 40 azadan mürekkep tek bir heyettir. Meclis azasının intihabı iki dereceli seçim usuliyetle yapılır. Kanuni ve cezaî mahkûmiyetlere duçar olmıyan yirmi yaşını mütevaciz her erkek Sancak vatandaşı birinci derecede müntehibtir. İkinci derecede müntehib seçilebilmek için okuyup yazma bilmek lâzımdır. Mebus olmak için yukarıdaki şartları haiz olmak ve 25 yaşında bulunmak lâzımdır. İlk intihab için bilimum intihab muameleleri Milletler Cemiyeti Meclisi tarafından tayin olunan azadan mürekkep bir komisyon tarafından tanzim ve murakabe edilecektir. Bu komisyon, Türkiye ve Fransa hariç olmak üzere Milletler Cemiyeti azasından olan devletler tebaasından müteşekkil olacak ve bunlara türk, alevî, arab, ermeni, ortodoks, grek cemaatlerinin mahallî mümessilleri katılacaktır. Birinci derece müntehibleri, yani 20 yaşındaki hatay vatandaşı erkekler kendilerini bu komisyonun delegeleri muvacehesinde türk, alevî, arab, ermeni, ortodoks - grek, kürd cemaatlerinden birine mensub olduklarını alenen beyan ile o cemaat siciline kaydettireceklerdir.

Seçim zamanı

Komisyon bu ilk kayıd muamelesinin hitamını ilân ile birinci derece intihab zamanını tayine karar verecektir. Aynı cemaate mensub olarak tayin edilmiş olan müntehiblerin adedi Hatay'ın heyeti umumiyesi için bir cemaatin malik olacağı mebus adediyle ikinci derece müntehiblerin adadını aradaki nisbetlere göre tayin edecektir. Şu kadar ki bu muamelenin neticesi ne olursa olsun her cemaate aşağıda yazılı asgari mebus mikdarı temin edilmiştir.

Türk cemaati: 8; alevî cemaati: 6; arab cemaati: 2; ermeni cemaati: 2; ortodoks - grek cemaati: 1.

Kayıd muamelesinin neticesinde çıkacak katı adedler esas olup bu adedler her cemaat için daha fazla ise asgariler bu adede iblâğ olunur ve daha

(Sonu 7. inci sayfada)

Yakında kırk mebusan mürekkep teşriî bir meclise sahib olacak olan müstakil Hatayın merkezi Antakya

Bakanlarımız geldiler Dr. Aras ve B. Ş. Kaya İstanbul'da

Büyük Önder Bakanlarımızı kabul ettiler

Istanbul, 19 (Telefonla) — Dış İşler Bakanı Doktor Tevfik Rüşti Arasla İç İşler Bakanı ve Parti Genel Sekreteri B. Şükrü Kaya ve maiyetlerindeki heyet azası bugün öğleyin sovyet bayrağını taşıyan Gruzia vapuruyla şehrimize gelmişlerdir.

Vapur baştan başa donanmış idi. Grandi direğinde türk bayrağı dalgalanıyordu.

Bakanları rıhtımda Kültür Bakanı Saffat Arıkan, Emniyet Genel Direktörü ve İstanbul vâli vekili B. Şükrü, Emniyet direktörü Salih Kılıç, Sovyet

(Sonu 7. inci sayfada)

SURİYEDE HADİSELER

Cezire'de kanlı çarpışmalar oldu

Suriye kabinesi de Filistin'in
taksimini protesto etti

Antakya. (Husûsî muhabirimiz yazıyor) — 14 temmuzda, Fransanın Suriye ve Lübnan Yüksek Komiseri Kont dö Martel'in şehrimizdeki nutkiyle resmen ilân edilmiş olan Sancağın ana yasa ile statüsü, Hataydaki hayatı normale doğru temayül ettirmiştir, denebilir. Vatani partisinin aşırı unsurlarının coşkunlukları ve bir hâdise çıkarmak için aylardan beri yaptıkları tahrik bir durgunluk devresine girdi.

Suriyedeki vaziyete gelince:

Buna sebep biraz da Suriyede son günlerde olan hâdiselerdir: Suriyenin bir türlü durulamıyan iç vaziyeti bugünlerde büsbütün karıştı. Filistinin taksimi projesi bile Suriyede bir tezahüre vesile oluyor.

Bugün Cezire anarşi halindedir. Burada oturan ve seyyar bir takım aşiretlerden ibaret bulunan halk, bugünkü idareye epi önce hoşnutsuzluğunu, seçimde Vatani partisine rey vermemek suretiyle göstermişti. Bilhassa Cezire'ye yeni tayin edilen Suriye hükümeti muhafızının halkın isteklerine uymıyan bazı siyasi kararlar vermesi ve bunda manda otoritelerinin ihtarlarına rağmen devam etmesi Cezire'de bugün son şiddetini bulan esaslı karışıklığın çıkmasına sebep olmuştur.

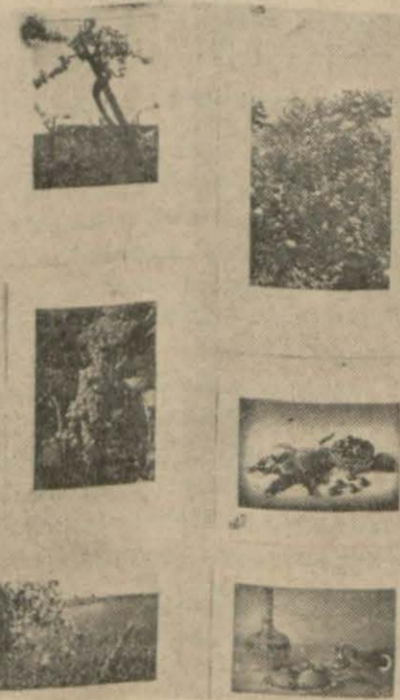
Hasiçe ahali, silâhlı olarak hükümet konağını, ve jandarma dairesini ablukaya almışlar ve bu hareketleriyle muhafızlığı verdiği karardan döndürmek istemişlerdir. Jandarma kuvvetine karşı ahali ateş açmış, 7 jandarma ölmüş ve diğerlerinin silâhları ellerinden alınmıştır. Muhafız ortadan kaybolmuştur. Kaçtığı veya âsiler tarafından tevkif edildiği bilinmemektedir. Dirzordan gelen askerî kuvvetler, idareyi elelerine almışlardır.

B. Cemil Mürdüm ve Filistin projesi

Suriye, kendi iç vaziyetinin huzursuzluğundan bunalmış halde iken, burada bazı unsurlar, her gün yeni bir politik hâdiseye ve tezahürlere o kadar alışmışlardır ki, sükûn içinde geçen her hangi bir gün, onları kendilerini doğrudan doğruya alâkadar etmeyen dış me-

(Sonu 7. inci sayfada)

Güzel fotoğraf

Geçen sene açılan fotoğraf sergisinden bir köşe

Basın Genel Direktörü yeni sergi etrafında gazetemize izahat verdi

Basın genel direktörlüğünün güzel bir eseri olarak, eveli yıl açıldığı, çok geniş bir alâka uyandıran "Türkiye, tarih, güzellik ve iş memleketi" fotoğraf sergisinin ikincisinin 938 yılı ilk baharında açılacağını yazmıştık.

Yeni Türkiyeyi tanıtmaya yolunda gerçekten değerli olan ilk sergiden daha mükemmel ve daha geniş olacaktır. Ba-

(Sonu 7. inci sayfada)

B. Çetinkayanın İsveç'teki tetkikleri

Istokholmden güzel bir görünüş

B. Çetinkayanın sözleri

Demiryollar için 50 milyon lira ayrıldı

İsveç gazeteleri Bayındırlık işlerimizden takdirle bahsediyor

Stockholm, 19 (A.A.) — İsveç ajansı bildiriyor: Birkaç gündü beri İsveç'te bulunan Türkiye Nafta Bakanı B. Ali Çetinkaya, Grand-hotel'de gazetecileri kabul ederek aşağıdaki beyanatta bulunmuştur: "— Son senelerde demiryolu inşaatı, İsveç ile Türkiyeyi birbirlerine çok yaklaştırmıştır. İki memleket arasındaki münasebetler, daima iyi bir halde bulunmuştur. Fakat İsveç firmalarının ve mühendislerinin sağlam eserlerinin müşahedesinden sonra bu şimal memleketi hakkındaki hürmet ve takdir hisleri daha ziyade fazlalaşmıştır.

Yeni demiryolu inşaatına devam ediliyor

Türkiyede demiryolu inşaatına devam olunacaktır. Bu iş için yeniden 50 milyon liralık tahsisat vazedilmiştir. 700 bin kilometre murabba mesahası ve şark ile garb arasındaki köprü vaziyeti ile Türkiyenin her istikamette geniş ve iyi münakale hatlarına ihtiyacı vardır.

Sulama işi

Türkiyede sulama meselesi de mevcuttur. Bu mesele, su seviyelerinin sistematik bir tarzda bir hizaya getirilmesi ile halledilecektir. Bu işe, bu sene içinde başlanacaktır.

Türkiyede iş hayatı

Bir çok memleketlerde halen çok vahim bir mesele işsizlik meselesi Türkiyede mevcut değildir. Demiryolu in-

(Sonu 7. inci sayfada)

B. C. Bayar İstanbul'a avdet ediyor

İzmir, 19 (Husûsî Muhabirimizden) — Ekonomi bakanı B. Celâl Bayar bugün Çeşmeden döndü. İş ve Ziraat bankalarında meşgul oldu. Sümer Bankı, Yerli Mallar Pazarını ziyaret etti. Yerli kumaşları tedkik etti. Sa-tışlar etrafında izahat aldı.

Şehir gaziyesinde şerefine verilen ögüle ziyafetinden sonra bakan Bozdoğan gelen heyeti kabul ederek kendileriyle iplik buhranı hakkında gö-

(Sonu 7. inci sayfada)

Bugün
12
sayfa

Yabancı basında okuduklarımız

Enternasyonal Paris sergisini rakamlarla izah edelim ...

Serginin ihtişamı

Pavyonlar arasında ufak bir dolaşma

Paris sergisi, şimdiye kadar yapılmış olan enternasyonal sergiler arasında mesahası itibariyle üçüncülüğü almaktadır: 1900 senesinde gene Pariste açılmış olan sergi 216 hektarlık bir saha işgal ediyordu, 1931 de kurulmuş olan müstemlekeler sergisinin sahası ise, 110 hektarla ikinciliği almıştır. Bu defaki serginin işgal ettiği zemin 100 hektardan ibarettir. Fakat biliyor musunuz ki üç sene evel ilk projeler tesbit edilirken bu sergi için yalnız 33 hektarın kifayet edeceği düşünülüyordu, üç ay sonra 75, 1936 haziranında 80 ve sene sonunda 100 hektara çıkarılmıştır.

İştirak eden milletler 44 dür. Pavyon miktarı 300 dür. İnşaatın hacim ve künu 4.500.000 kübmetredir. Yani büyük Pramidin hemen iki misli.

Bu inşaatın tahakkuk etmesi için 700 mimarın dosyasının tetkiki 700 plânın tatbiki icab etmiş, bütün inşaatı kontrol ve tanzim eden merkez büro 7 mimar, 17 ressam, 7 maketçi, 18 kâtib, 13 yapı müfettişinden mürekkebe olmuştur.

Sergi sahasına 35 kapı açılmaktadır. Ekserisi muazzam yapılar olan bu kapılardan biri Eyfel kulesinin yarısı ağırlığındadır. Bu kapılar, birbirlerinden çok ayrı uslubtardır.

Sergi sahasında semaya doğru 100 kule yükselmektedir. Bunlar birbirini üzerine konulduğu takdirde yüksekliği 3000 m. olan bir hat elde edilir. En uzun kule üçüncü Aleksandr diğidir ki uzunluğu yüz metredir. Bundan başka bir çok kulelerle kule şeklinde yapılmış olan Irak, Berezilya, Meksika ve Korsika pavyonları vardır.

Serginin elektrik tesisatının enerji kudreti 80.000 beygirdir. Tuz gibi büyük bir şehrin elektrik ihtiyacını bu rakamdan aşağı olduğunu söylemek, sergide sarfedilen cereyan miktarı hakkında bir fikir verebilir. 1931 de kurulmuş olan müstemlekeler sergisinin tesisatı bunun üçte biri kadardı.

12.500 volt kuvvetinde olarak gelen cereyan 230 transformatörden geçtikten sonra kudret 115 volta iner. Keşifler sarayını ihtiva eden büyük binanın elektrik tesisatı tek başına 2000 beygir kuvvetindedir; ışık sarayı da aynı kudrettedir, Almanya ve hava pavyonlarının kudreti 1000 beygir, su tiyatrosu-

Şirketin elektrik tesisatının enerji kuvveti 80 bin beygirdir. Tuz gibi büyük bir şehrin elektrik ihtiyacını bu rakamdan aşağı olduğunu söylemek sergide sarfedilen cereyan miktarı hakkında fikir verebilir

nun 4000 beygir ve Sen nehri üzerindeki ışık oyunları 5000 beygir kuvvetindedir.

Trokadero bahçelerinde, Sen nehri, su tiyatrosundaki fiskeyeler 10.000 beygir kuvvetinde elektrik sarfediler. 3000 fiskeye dakikada 54.000 kübmetre, yani saniyede 15.000 litre su fıskırtmaktadır. Harcanan suyun fazlalığı ilk bakışta sizi aldatmasın, çünkü aynı su, ziyan edilmiyor, fiskeyeden döktüldükten sonra ekseriya tekrar toplanıp fiskeyelere gelmektedir.

Versay'ın fiskeyeli havuzları meşhurdur. Fakat Sen nehri üzerindeki su oyunları bu havuzlardan 45 misli fazla su fıskırtmaktadır. En kuvvetli fiskeye Trokadero bahçesinde ki suyu 50 metre yüksekçe çıkarır. Bu su tesisatının dar bir saha içinde teksif edilmiş olmasından şimdiye kadar hiç bir yerde eşi görülmemiş bir manzara meydana gelmiştir.

Alman pavyonunun kulesi Eyfel kulesinin ağırlığındadır, yani 7000 ton çekmektedir. Halbuki yüksekliği yalnız 54 metre ve genişliği 15, derinliği 22 metredir. Fakat bu kule her biri 400 ton ağırlığında dört köşeli 18 sütundan mürekkebtir. Bu sütunların çelikten olan iskeletleri taşlarla örtülmüş, aralıkları renkli mozaiklerle kaplanmıştır. Kuleyi takip eden holün 22 metre genişliği, 140 metre uzunluğu ve 24 metre yüksekliği vardır. Yapı malzemesi ve işçileri tamamen almandır. Ve 3000 tonu taş, 2.800 tonu çelik olan 10.000 tonluk malzemeyi Parise nakletmek için takriben 1000 vagon hizmet etmiştir.

Alma meydanının medhali tahtadan yapılmıştır. Bütün inşaatın hacmi 3500 tonu bulmaktadır. Fransanın hemen bütün ormanları bu inşaatı malzeme vermiştir. Kullanılmış olan bütün tahtalar uç uca getirilse 400 kilometre uzunluğunda bir hat vüde getirirdi, bu kullanılan malzeme 10 ton hacminde 550 vagonu dolduracak miktardadır: yalnız bu inşaatın masrafı 8 milyon franktır.

Havacılık sarayı, geliş güzel bir salon değildir, hususî surette tayyarelerin teşhiri için yapılmış aerodinamik bir binadır. Bu hususiyet binanın inşaatı son derece güçleştirmiştir. Meselâ binanın 160.000 kilo ağırlığındaki kubbesini 16 ayak taşımaktadır ki bunlar yere çakılmamıştır. Çünkü sarayın altı toprak değil, Envalid garının tavanıdır. Bu muazzam çelik binayı kazasız kurabilmek için iki aya yakın hesaplarla uğraşmak icab etmiştir. Bütün binanın ağırlığı 1 milyon kiloyu bulmaktadır.

Esas salonun iç hacmi 25.000 kübmetredir. Ve içerisi dışardan tamamıyla gözükmemektedir, çünkü dünyada ilk defa olarak şeffaf bir maddeden yapılmıştır. Sellüloz esasına istinad eden rodoid isimli bu madde çok hafiftir, kırılmaz ve yanmaz, Bundan başka nemü-tenahi değişen renklere malik ve son derece parlaktır.

Kubbenin tam ortasına uçuş vaziyetinde bir tayyare asılmıştır: Detroya'nın 1936 da amerikalıları mağlub ettiği tayyare. Gene rodoid'den imal edilmiş olan bir ramp, bir tayyarenin uçuş hareketini hatırlatan helezonî hareketlerle tayyarenin 8 metre yakınına kadar yaklaşıktan sonra tekrar iner. Seyirciler bu rampın üzerine çıkabilirler.

Aynı sarayın bir başka fevkalâdeliği de üç semalî hava kubbesidir. Çevresi 35 metredir. Ortada 18 metre uzunluğunda büyük bir plânör, yalnız bir kanadı bir yuvarlağa merbut olarak, dönmektedir. Dakikada iki üç devir yapmaktadır ki, bu böyle bir âletin havadaki normal süratine tekbül eder. Semayı tanzir eden üç dairevi kubbeye projeksiyonlarla bulduklar aksettirilmektedir. Galerinin ortasında asılı duran bir tayyareye giren seyirciler, aşağıda Burje tayyare meydanının 50 karametre ebadında bir maketini görmekte ve tıkrı yüksek mesafeden bir tayyare meydanına bakıyorlarmış hissini almak-

tadırlar.

Dünyanın en büyük fotoğrafı Avusturya pavyonunda görülmektedir. Bu fotoğraf 29 metre uzunluğunda ve 12 metre yüksekliğindedir. Ve büyük bir tablo veya âbide kadar tesir yapmaktadır.

Belçika pavyonunun 20 vitrininde teşhir edilen elmasların kıymeti 400 milyon franktır. Belçika bu suretle en küçük hacimde en büyük kıymet rekorunu kırmaktadır. Burada madenlerden çıkarıldığı şekilde ham elmaslar, her boyda işlenmiş pırlantalar ve pırlantadan mamül eşya vardır. Bu elmaslar dünyanın en büyük mücevherat piyasası olan Anvers'den getirilmiştir. Bu şehrin dört mücevherat borsasında günde milyonlarca franklık elmas alınıp satılmaktadır.

Belçika pavyonunda dünyanın en büyük kazanını da görebilirsiniz. Bakırdan mamül olan bu kazanın genişliği 6 metre ve yüksekliği keza 6 metredir.

Sovyetler birliği pavyonunda iki rekor mevcuttur. Sarayın üzerindeki kadın ve erkek heykeli 24 metre yüksekliğinde ve 65.000 kilo ağırlığındadır. Bütün ağırlık erkekten sol ve kadının sağ ayakları üzerinde teksif edilmiştir. Madenî iskelet çelikten yapılmıştır. Heykeli vüde getiren kaplama satır ise paslanmaz hususî bir madenden yapılmıştır ve yarım milimetre kalındır. Tamamiyle Rusyada imal edilmiş olan bu heykel, parçalar halinde getirilerek yerinde takılmış ve elektrikle lehlenmiştir.

Büyük methal salonunda Sovyetler birliğini gösteren bir harta vardır. Bu harta bronz çerçevesi içinde 6.000 kilo ağırlığında ve 22 karametre büyüklüğündedir. Coğrafyacı, mücevherci, mühendis ve saireden mürekkebe 667 işçinin bir senelik çalışmasının mahsulüdür. Bu harta 120.000 parça mozağın bir araya gelmesinden vüde bulunmuş ve imalinde pek çok kıymetli taşlar kullanılmıştır. Bütün bu kıymetli ve yarı kıymetli taşlar Sovyetler birliğinden çıkarılmıştır. Sayıları 8000 kadardır ve söylendiğine göre kıymetleri 300 milyon franktır.

Sergide mevcut bir ağaç ilk bakışta sizi yanıltmasın. Bu büyük ağaç baştan başa çimentoda yapılmış ve en küçük, dallarına, yapraklarına ve meyvalarına varıncaya kadar, tabiat, bu sunî madde tarafından büyük bir ustalıkla taklid edilmiştir.

İşte Paris sergisinin harikulâdeliklerinden bir kaç.

Jö se tu'dan

CENGEL

HİKÂYEİ FİRİ

(İKİNCİ CENGEL KİTABI)
Meşhur İngiliz muharriri Rudyard Kipling'in bu güzel eseri de:

BİRİNCİ CENGEL KİTABI
nu tercüme etmiş olan Nurettin ARTAM tarafından dilimize çevrilerle şarif bir kitab halinde çıkmıştır.

Ayrıca İngiliz muharririnin kendi hayatı hakkında yazdığı:

KENDİME DAİR

adlı eserini de ihtiva eden bu kitab bütün kitapçılarda 75 kuruşa satılmaktadır

Stratosfer Balonunda Yangın çıktı

Lansin, 19 (A.A.) — İsviçreli âlim Pikard, yeni bir Stratosfer balonla uçmak teşebbüsünde bulunmuş ise de altı saatlik bir uçuştan sonra balonun sepetinde yangın çıkması üzerine yere inmeğe mecbur olmuştur. Sepet mühim hasara uğramış ve içinde bulunan fennî aletlerde kâmil harap olmuştur. Bu yeni balon seksen küçük balondan mürekkebe bulunuyordu.

Profesör Pikard yangının sebeplerini anlatıyor

Lansin - İova, 19 (A.A.) — Profesör Pikard, yorgunluğuna gideren bir uykudan sonra gazetecilere beyanatta bulunarak balonu tahrip etmiş olan yangının sebebinin, bir takım baloncukları bağlayan ipleri kesmek için kullanılmış olduğu patlayıcı bir maddenin iştilisine atfetmek lâzımeceğini söylemiştir.

Profesör Pikard havada altı saat kalmış, 180 kilometre katetmiş ve 3500 metre yüksekliğe çıkmıştır.

Anteb fıstıkları için tedbirler

Anteb, (Hususi) — Şimdiye kadar Haleb yoluyla ve mutavassıt ellerle Amerikaya gönderilen fıstık mahsulününün tasnif ve işlenmesinin Antebte yapılarak doğrudan Amerikaya ihracı için ticaret odasına hazırlıklara başlanmış tr. Bu mevsimde bu işe teşebbüs olunacaktır. Bu seneki fıstık rekoltemiz 600 - 1000 ton tahmin olunmaktadır.

Ayvalık futbol takımı Midilli muhtelitini 6 - 2 yendi

Ayvalık, 19 (A.A.) — Halkevi futbol takımı Midilli muhtelili ile yaptığı maçta Halkevi ikiye karşı altı sayı ile kazanmıştır. Maç çok güzel olmuş, dört bin seyirci ve Midilli konsolosu hazır bulunmuştur.

ULUS'un Tercüme kitabları

Dörtte bir ucuzluk

Seri halindeki satışlarda aşağıdaki fiatlardan dörtte bir indirilecektir.

	Büyük sayfa	Kuruş
Bir konferans	42	25
Bernar Şov		
İnsanlığın Hâli	302	75
Andre Malro		
Cihan Şampiyonları	162	60
Pol Moran		
Evlilik ve Ötesi	340	75
Jak Şardon		

Orta sayfa

Kırmızı Zambak	372	5
Anatol Frans		
Levis ve İren	139	30
Pol Moran		
San Mişel'in Kitabı	408	100
Aksel Munte		

Seri kitaplar Basımevi giselerimizdedir.

Tefrika: No. 79

Şekspirden Hikâyeler

Yazanlar: Mary ve Charles Lan.
Çeviren: Nurettin ARTAM

Son gürlüğü

— Şunu söylemeğe mecburum ki genç kont, hem şevketli kıralı, hem kendi annesini, hem kendi bayanını tahkir etti. Fakat asıl büyük fenalığı kendi kendine yaptı. Çünkü öyle bir karı kaybettir ki güzelliği bütün gözleri almış, söylediği sözler bütün kulakları teshir etmiş, onun noksansız kemali, bütün kalplerde kendisine hizmet etmek arzusu uyandırmıştı.

Kıral dedi ki:

— Pek alâ, kibolani methetmek onun hatırasını daha azizleştirir. Şimdi onu çağırın, bakalım.

Kıral bu sözle Bertram'ı kasedediyordu. Bunun üzerine Bertram da huzura girdi. Genç Kont, orada Helena'ya karşı yapmış olduğu ezalardan, cefalardan dolayı duydu-

ğu kederi anlatınca kıral, ölmüş babasının ve sayın anasının hatırı için onu af etmiş ve eski mevkiini gene kendisine bağışlamıştı. Fakat vaktiyle kendisinin Helena'ya verdiği yüzüğü Bertram'ın parmağında görünce kıralın çehresi değişti: Çünkü Helena'nın cennetteki bütün azizleri şahid göstererek bundan hiç bir zaman ayrılmayacağını ve şayed başına büyük bir felâket gelecek olursa bunu ancak kırala geri göndereceğini vadettiğini hatırlamıştı.

Kıral, bu yüzüğü nasıl ele geçirdiğini sorunca da o, olmyacak bir hikâyeye uydurdu ve bir Bayanım bunu pencereden kendisine attığını ve Helena'ya evlendikleri günden sonra bir defa bile görmediğini söyledi.

Bertram'ın karısından hoşlanmadığını ölen kıral, şimdi Helena'nın kocası tarafından öldürülmüş olmasından şüphelenmeye başlamıştı. Muhafızlarına Bertram'ı yakalamalarını emrederek dedi ki:

— Akılma fena bir şeyler geliyor; galiba bu kadın bir cinayete kurban gitti.

Bu dakikada Diana ile annesi oraya gelerek kırala bir istida verdiler ve bunda Di-

ana ile evlenmek için namusu üzerine söz vermiş olan Bertram'ın bu sözünü yerine getirmesi için emir vermesini rica ettiler.

Bertram, kıralın öfkesinden korktuğu için böyle bir vaidde bulunmuş olduğunu inkâr etti. Bunun üzerine Diana, Helena tarafından kendisine verilmiş olan yüzüğü, sözlerinin doğruluğunu isbat etmek için meydana çıkardı. Kendisinin de Bertram evlenme teklifinde bulunduğu zaman, parmağında bulunan yüzüğü onun armağanına karşılık olmak üzere kendisine vermiş olduğunu söyledi.

Kıral, bunu işitince Diana'nın da yakalanmasını muhafızlarına emretti. Diana'nın yüzük hakkında verdiği ifade Bertram'ın ifadesini tutmadığı için kıralın şüphesi büsbütün artmıştı. Eğer Helena'nın yüzüğüünü nasıl ele geçirdiklerini itiraf etmeyecek olurlarsa ikisini de astracağını söyledi.

Bunun üzerine Diana, annesinin bunu veren kuyumcuyu içeri getirmesine müsaade istedi. Kıral müsaade edince, dul kadın, önünde Helena olduğu halde içeri girdi.

Bir taraftan oğlunun öldürüleceğinden

telâş ve keder içinde bulunan, bir taraftan da onun gerçekten bir cinayet işlemiş olmasına ihtimal veren iyi kalbli Kontes, kendi kızı gibi sevdiği Helena'yı karışısında, sağ görünce büyük bir sevinç duymuştu. Kıral da birden bire gözlerine inanamayarak şu suali sordu:

— Gerçekten gördüğüm Bertram'ın karısı mıdır?

Kendisinin istenilmeyen bir zevce olduğundan dolayı halâ teessür duyan Helena cevap verdi:

— Hayır Şevketlim; Bu gördüğümüz o zevcenin kendisi değil, gölgesidir. İsim o ama, cisim o değil.

Bertram bağırdı:

— Her ikisi, her ikisi de Beni af et.

Helena dedi ki:

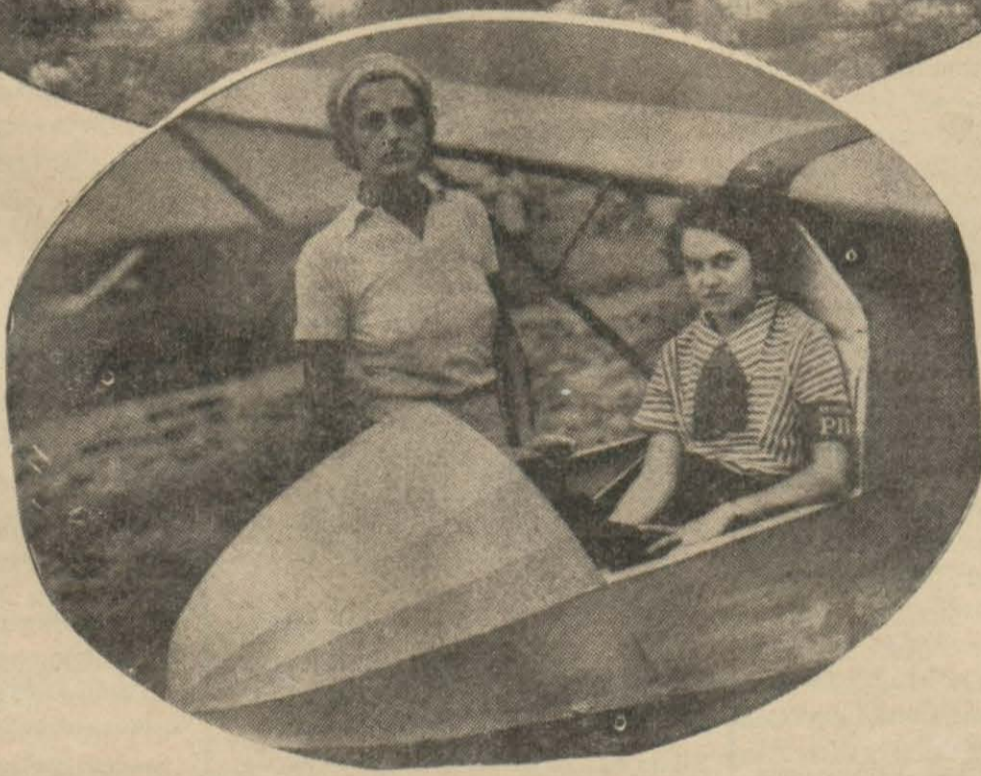
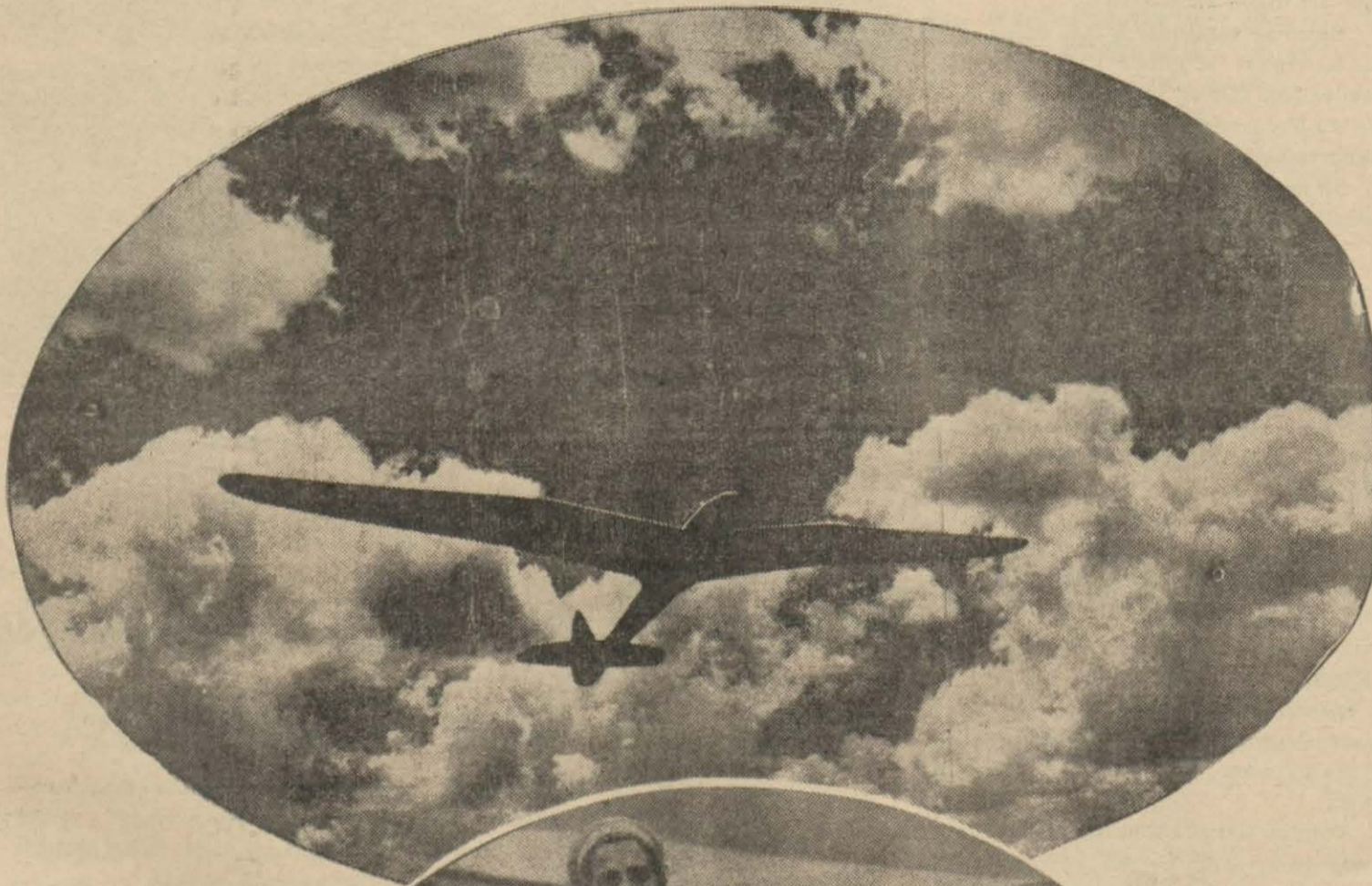
— Bu güzel kızın şahsiyetine büründüğüm zaman, sizi fevkalâde nazik buldum. Mektubunuz da işte.

Bir zamanlar büyük kederler içinde okumuş olduğu bu mektubu, şimdi neşeli neşeli okumağa başladı:

"Ne zaman benim parmağımdan bu yüzüğü alırsan....." (Sonu var)

Inönünün taşı toprığı

★

Başka memlekette plânörcülük

Bütün memleket gençliğine, İnönünün bugünkü hür ve müstakil Türkiye'yi yaratan tarihiyle, bu istiklâl ve saadeti ebedileştirmek için bugün onun yamaçlarında başlamış olan kanatlanmak davasını, İnönünün taşı ve toprağı ile anlatınız. Bütün mekteplerde, Halkeollerinde, spor kulüplerinde, gençlik teşekküllerinde "İnönü havacılık haftası,, yapılsın. Bu haftalar, İnönü harblarının olduğu tarihlere rastlasın, bu topraklara tabiatın verdiği bir hususiyetin de kanadlı nesli yaratmak olduğu anlatsın.

Bugün bize boş görünen şu göz alabildiğine uzanan meydana ve şu insana boşuna harcanmakta bir enerji hissini veren sihirli rüzgârın çevrelediği sırtlar, uçmak için sıra bekleyen gençliğe kâfi gelmiyor dersiniz?

Yazan:

Cemal Kutay

cu türk mekteb müzeleri için ne kıymetli bir hatıradır.

Bu toprağı ve taşı gören ve buraların yakın tarihini bilen her insanın hatıra gelen bu fikir; İnönü kampının çocuklarında daha çok evel yer etmiş. Bir Bayan öğretmen diyor ki:

"— Geçen sene burada kampta bulunan bir arkadaşımıza gelirken dostlarımıza hediye olarak İnönünün taşından ve toprağından birer parça ile, güzel bir Kütahya çinili testisi getirdi. Ben, İnönünün taşını ve toprağını, türk istiklâlinin en canlı ve kudretli birer hatırası; Kütahyanın çinili testisini de, köylümüzün ince ve ileri zevkinin güzel bir eseri olarak mektebime hediye ettim. Her ikisi de mektebümüzde hâlâ duruyor. Ben, kamptan dönerken arkadaşlarıma aynı hediyeleri götürüceğim. Çünkü bana gelenler yerine herhangi başka şeyler, maddî kıymetleri daha çok olsa bile beni, bunlar kadar sevindirmezlerdi.,,

Bir gün İnönünde, türk göklerini ve türk yurdunu tehlikeden masun kılacak olan kadroyu yaratmaya çalışan büyük çalışmayı anlatmak için acaba İnönünün taşından ve toprağından daha kuvvetli bir telkin vasıtası bulabilir miyiz? Bu memleketin havadan gelecek bir tehlikeye karşı açık olduğu-

nu, İnönü zaferlerinin kahramanını söylemiştir. İnönü şehidleri, Türkiye'yi, yerden, yerin üstünden ve altından gelecek bütün tehlikelere karşı korumak için canlarını vermişlerdir. Onların seve seve öldükleri yerde, bugünkü neslin seve seve çalışması kadar tabii ne var? Ana mekteplerimizden üniversiteye kadar, bütün irfan yurdlarımız; bütün spor kulüplerimizde, gençlik teşekküllerinde, ordu cüzümlerinin müzelerine ve hattâ köy odalarına varıncaya kadar İnönü'nün taşından ve toprağından birer parçacık götürmeliyiz ve anlatmalıyız ki, İnönünde, bugünkü hür ve mesud Türkiye'yi yaratmak için ölenlerin kanlarını döktükleri yerde, onların eserini ebediyen muhafaza edecek bir çalışma vardır. Göklerinin sı-

nırlarını yenilmez çelik kartalların beklediği bir memleketin istiklâl ve huzuru tehlikededir. Bu tehlike kara harblarında olduğu gibi, yalnız cephe boyu değildir. Havadan gelecek bir hücum karşı beşikteki yavru, ihtiyar nine, yeşeren ekin, baba yadigarı ev, memlekete servet getiren fabrika, canlı cansız, tabiatın ve insanlığın bütün eserleri hedeftedir. Ve bu tehlikeden kurtulmak, korunma tedbirleri olarak değil, size bu tehlikeyi yaratmak isteyenlerden kuvvetli olmakla mümkündür.

İnönü'nün bir parça taşı ve bir parça toprağı kadar bu büyük davayı anlatacak vasıta var mıdır? İnönü, kelimenin bütün manasıyla Türk istiklâlinin sembolüdür. Bir istiklâl şart olduğu için kanadlı nesli anlatmak vazifesi onun taşına toprağına düşüyor. Tabiat bile bunu düşünmüş, onun yalnız kayalarımızın dibine sihirli bir rüzgâr hediye etmiştir. Yürüyen insanı bile kanadlandırmak isteyen bir rüzgâr... Yaz sıcağının ruhları bir afyon gibi sindiği ölü bir saatte, İnönü sırtlarında rüzgâra kapılan bir kâğıd parçasına gözünüz takılır ve onun kendisini sü-

Hikâye

Su tenekeleri

Mütareke devrinde daha darülmualliminden yeni çıkmıştım ki maarif nezareti beni İstanbul kenar semtlerinden birinde bir itidaiye muallim tayin etmişti. Genç ve tecrübesizdim. Çelimsiz vücudum on sekiz yaşla imtizaç edince, beni büsbütün çocuklaştırıyor, çocuklarla birlikte mektepten çıkarken beni son sınıf talebelerinden sananlar oluyordu.

Mütehakkim ve âmir tavri takınan yaşlı hocalar yanımda, ben, herkesin gözünden kaçarak, sessizce vazifemi yapmaya çalışıyor, tedris heyeti arasında bir gölge gibi dolaşıyordum.

İşin aksiliğine bakın ki çocuklar da ekseriya beni ciddiye almıyorlardı. Türü yaramazlıklarla işimi çok güçleştirirler eksik değildi.

Günün birinde maarif nezaretinden gelen bir tamim, içinde çırpındığım müşkilâta bir yenisini ekledi. Muallimlere, talebe velileriyle temasa gelmeleri ve çocukların terbiyesi hususunda onlarla teşriki mesai etmeleri lüzumu ihtar ediliyordu.

Gördünüz mü şimdi olanları; çocuklarıyla baş edemezken bir de velileriyle uğraşmak. İşte bir bu eksikti. Fakat ne yapalım, emir emirdir deyip, çocukların ebeveynini sicil defterinde teklime başladım. Aman efendim, kimisinin babası vali, kiminin miralay, bir üçüncüsünün defterdar, vay vay vay! ben bu beceriksiz halimle onlarla nasıl uğraşabilirdim?

Sınıfta fakirce kılık kıyafetli yaramaz bir çocuk vardı. O pek öyle yüksek ve kibar ailelerden birine mensub görünmüyordu. "Oğlum, senin kimin var" dedim. bir övey babası varmış, fakat iş icabı eve haftada bir iki defa geliyormuş, bir de büyük annesiyle annesi varmış. "Oğlum, evde söyle de, artık büyük annen mi olur, annen mi, biri gel-sin, kendisiyle görüşmek istiyorum" dedim.

Ertesi günü, her zamanki gibi, saat dokuzda mektebe giriyordum ki, lâz hademe beni taşlıkta karşıladı: "İçeride bir hanım var, seni bekliyor". Ve yüzüme tuhaf tuhaf baktı.

Allah Allah, bu da ne demek! İçeride bir hanım beni bekliyormuş! henüz tanıdığım hanım falan bulunmadığıma göre bu kim olabilirdi? Tabii böyle düşünürken, talebe velileriyle temasa gelmesi hakkındaki tamimle yaramaz talebem tamamıyla hatırdan çıkmış bulunuyordum. Muallimler odasına girince, içeride şikca giyinmiş genç bir taze ayağa kalktı. "Şevketin hocası siz misiniz?" Dedi. "Evet,, deyince, atıldı: Efendim, beni istemişsiniz, biraz erken gelmişim, beklemek mecburiyetinde kaldım." Mahcubiyetinden kıp kırmızı

rüklüyen bir makine kuvvetine kapılmış gibi, döne döne nasıl havalandığımı, bir kayanın kovuğunda dinlenmek ister gibi biraz durduktan sonra, tekrar o anlaşılmaz rüzgâra ayak uydurarak yüksekliklere çıktığımı ve nihayet sizin bakarken başınızın döndüğünü hissettiğiniz bir kayanın üstünde kaybolup gittiğini görürsünüz. O zaman siz de, bu kâğıd parçası kadar kolaylıkla yüksekliklere çıkarabilecek olan rüzgâra takılarak kanatlanmak arzusu gönlünüzü sarar. Yerden bakarken başınızın döndüğü bu kayalar, havadan size birer ufak çakıl taşı kadar küçük ve ehemmiyetsiz gözükcektir.

Bütün memleket gençliğine, İnönünün bugünkü hür ve müstakil Türkiye'yi yaratan tarihile, bu istiklâl ve saadeti ebedileştirmek için bugün onun yamaçlarında başlamış olan kanatlanmak davasını İnönü'nün taşı ve toprağı ile anlatınız. Bütün mekteplerde, bütün spor kulüplerinde, bütün gençlik teşekküllerinde, bütün halkeollerinde birer "İnönü havacılık haftası,, yapılsın. Bu haftalar, İnönü harblarının olduğu tarihlere rastlasın, bu topraklara tabiatın verdiği bir hususiyetin de kanadlı nesli yaratmak olduğu anlatılsın...

Bugün bize boş görünen şu göz alabildiğine uzanan meydana ve şu insana boşuna harcanmakta bir enerji hissini veren sihirli rüzgârın çevrelediği sırtlar uçmak için sıra bekleyen gençliğe kâfi gelecek midir dersiniz? ..

kesilmiştim. Böyle genç ve güzel bir kadımla konuşmaya hiç de alışkın değildim. Çekingen ve ürkek bir tavırla yanına yaklaştım. O gayet pişkin bir eda ile bir iskemleyi yanına çekerek âdetâ dizleri dizlerime dokunacak surette oturdu. Ben çocuktan bahsetmeye başlamak için onun niçin çağrıldığımı sormasını beklerken, kırk yıllık ahbabımsız gibi: "Bugün hava ne güzel!" diye söze başlayarak, daldan dala atladı. Bir aralık dizlerimin üstüne koyduğum ellerim gözüne ilişince "Ah ne kadar küçük elleriniz var, insan muallim olduğunuzu bilmeseydi, sizi talebe sanacaktı!" diye büsbütün açıldı. Kimse işitecek diye ödüm patladı, başımı çevirdim, lâz hademe, demindenberi habire oda kapısının önünü süpürüp duruyordu. Kan beynime çıktı, yerimden fırladım: "Be adam, git biraz da başka taraflarını süpür" diye çıkıştım. O manalı bir bakışla dudak altından gülümseyerek "Peki beyim" diye uzaklaştı.

Genç kadının serbestliği karşısında bana da cesaret geldi. Talebem hiç bahse mevzu olmadan geçen konuşmalar arasında bana sinemaya gidip gitmediğini sordu. "Ara sıra!" deim. Bu hafta "Millî sinemada güzel bir film var" dedi, sonra yüzüme baktı. Beklediği teklif benden gelmeyince, "yalnızlıktan pek canım sıkılıyor, eğer isterseniz beraber gidelim,, diye ilâve etti; Ayağı-mıza gelen bu kısmeti de red edecek değildimiydi. Toyluğu bir kenara bırakarak "peki!" dedim.

Sözün kısası, o akşam beraberce sinemaya gittik. Çıktıktan sonra biraz mahallebicide oturduk, nihayet vakit ilerleyince, evine gitmek istedi. Tesadüf, o da Aksarayda oturuyormuş. Beraber yürüdük. Bir çıkmaz sokağın başında durdu, bir kaç kapı ötedeki bir evi göstererek "burada oturuyorum" dedi. Sonra gene yüzüme baktı. Beni birdenbire bir korku almıştı. Onu orada bırakarak "Allaha ısmarladık!" dedim ve yürüdüm.

Bir ay sonra, çapkın bir arkadaşım bana bu maceradan tamamıyla haberdar olduğumu söyleyince şaşım. Çünkü ben işi kimseye açmamıştım. Fakat o hayretimi izale etti.

— Canım, dedi, senin anlayacağım o biraz hoş müşereb bir kadındır. Seni sokak başında onu yalnız bırakıp gidince şaşırıp kalmış, hiç de böylesine rast gelmedimdi, diyor.

— Peki ama onun kocası var, nası korkmadan evine adam alıyor, diyecek oldum, arkadaşım atıldı:

— Kolayını bulmuş, sokak kapısı yanına iki boş tenek koymuş. "Kocam gelirse, kapıyı açar açmaz, tenekeleri doldurmak için çeşmeye yollarım, o dönünceye kadar da yanımdaki sıvıdır" diyor.

Arkadaşım beni tekrar ona götürüp barıştırmak için ısrar ediyordu, fakat kocalı bir kadımla girişilen maceranın tehlikesi gözümde küçülmemişti:

— Neme lâzım, dedim, su tenekeleri günün birinde unutulur. Dersiz başıma derd mi açacağım?

HİKAYECİ

B. Bonne' nin fransız maliyesi hakkında söyledikleri

Paris, 19 (A.A.) — B. Bonne yarın bakanlar meclisine vereceği mali projeler hakkında başbakan Şotanla görüşmüştür. Gazetecilere beyanatta bulunan maliye bakanı memleketten istenen fedakârlıkların ancak adı bütçeyi denkleştirdiğini, fakat hükümetin bütçe dışı bir takım masrafları bulunduğunu ve bunların 1937 ve 1938 senelerinde hazineye ağır mükellefiyetler yükleyeceğini söyleyerek, bunlar karşılıktan sonra memleketten yeni cehdler isteyeceğini, onun için masrafların kısılacağını bildirmiştir.

Pariste belediye resimleri arttırılacak

Paris, 19 (A.A.) — Paris Belediye-sinin bütçesi bir milyar 300 milyonluk bir açıklık tesbit edilmiştir. Açığın kapatılması için belediye rüsumları yüzde 30 nisbetinde arttırılacaktır.